

AYAZIY BAĞINAN GÚLDÁSTE

A Y A Z T Y
B A G Í N A N
G Ú L D Á S T E

NÓKIS
«BILIM»
2022

Qaraqalpaq ádebiyatındaǵı poeziya sultani I. Yusupov atındaǵı dóretiwshilik mektebi oqiwshilarınıń dóretpeleri menen tanısar ekenbiz, talanthı jaslardıń jetilisip, qálem terbetip atırǵanlıǵın kórip quwanamız.

Poeziya – bul sonday kúsh, ol adamnıń ishki sezimlerin terbetpey qoymaydı. Poeziyanıń siyqırılı álemine qádem atqan bul jaslardıń hárbiри óz aldına bir dúnýa.

Jas dóretiwshiler júrek tórinen shıqqan Watanǵa degen súyispenshiligin, ata-anaǵa, doslarına, ustazlarına bolǵan húrmet sezimlerin qosıq qatarları menen sáwlelendirgen.

Sırlı álemniń sansız qubılısları hárbir adamdı izlenislerge jeteleydi. Tábiyattıń gózzallıǵınan táśirlenip, jumbaqlı dúnýanıń sorawlarına óz qosıqları arqalı juwap izlewge tırısqan talantlı jaslarımıǵá aldaǵı waqıtta da sátli sapar tileymiz.

*«Ayaziy baǵ»ında ashıldı gúller,
Álemdi quwantıp, shashıldı dürler.
Kelib kórińler kóziń quwanar.
Oqıp kórińler qálbiń oyanar.*

J u w a p l i r e d a k t o r:

Zulfiya Satbaeva – I. Yusupov atındaǵı dóretiwshilik mektebiniń qánigelik pánneri boyınsha direktor orinbasarı,
Qaraqalpaqstan xalıq bilimlendiriw ağası.

Ibrayim Yusupov atındaǵı dóretiwshilik mektebi

Ibrayım Yusupovich Yusupov (1929-2008)
qaraqalpaq shayırı, XX ásır qaraqalpaq ádebiyatınıń
iri tulǵası, awdarmashı, dramaturg hám pedagog.

У.Б. Йоғурнобай

ÝUMSHALAR GÚL ASHTÍ

Bul kúndi biz – jasi úlken jaziwshı-shayırlar qansha kúttik! Prezident «Ibrayımniń izbasarları shıqsın qaraqalpaq ádebiyatı bunnan bılayda rawajlansın dep hámme múmkinshiliklerge iye mektep ashıp berdi. Bul ápiwayı mektep emes, dóretiwshi jas óspirimlerdi tárbiyalaytuǵın, olarǵa jol-joba kórsetetuǵın qásietli dárgay. Sonlıqtan bul jerdegi ustazlarda «45 minutti ada etkenine quwanbay, 45 jıldan keyingi juwapkershilikti de tereń sezinip bariwı tiyis».

Usınday juwapkershilik bul mektepke oqıwǵa kelgen hárbir oqıwshınıń sanasında turiwı tiyis. «Men ne ushin bul mektepke oqıwǵa keldim. Erteń mennen Ibrayımday, Zulfiyaday, Gúlistan Shamuratovaday, Shıyrın Xalmuratovaday shayır shıǵa ma, jaziwshı ağalarımız hám apalarımız Tólepbergen Qayıpbergenov, Gúlaysha Esemuratovaday «ağar bulaq» jaziwshılar shıǵarma eken? Aqırı, «meniń erteńimdi elim-xalqım, Prezidentim kútıp tur góy» degen sezimler ótiw kerek kewlinen.

Adette, hámme shayır bolıp shıǵa bermeydi. Onıń oqıwı joq. Ol insaǵa ilahiyden beriletuǵın siy. Biraq, minaday mektep sonday qábiletke iye óspirimlerdiń talantın jetilistiredi, rawajlandıradı, olarǵa jol-joba kórsetedi.

Biz usı mektepten qashan háwesker shayırlar shıǵar eken dep barqulla názerimiz sol jaqta boldı. «I. Yusupov atındaǵı mektep jasları» dese qulaǵımız erbeń etip jańalıq kúttik.

Mine, dáslepki jańalıq payda boldı. Bes jıl bilim alǵan perzentlerimizdiń, olardı tárbiyalap, ádebiyatqa baǵdarlaǵan ustazlardiń miynetli zaya ketpepti.

Álbette, qolina jańa qálem alǵan óspirimler birinshi

gezekte qosıqtıń texnikalıq qurılısunan aljasadı. Yaǵniy, bir qatarı on bir buwın bolsa, bir qatarı segiz buwın, pikirin sıydıra almasa 13 buwinga deyin de sozıp jibere beredi. Bunday qosıqlardı oqıǵanda «kóziń súrnigedi». Ápiwayı etip túsindirsek tegis jal menen baratırıp, birden bir ayaǵıń oyǵa túsip ketkendey, yamasa dúmpeshikke dus kelgendey bolasan.

Bul kemshilikti dúzetiwge de biraz waqıt ketedi. Eń baslısı shayırlıq kerek boladı. Qalǵanın jasi úlken shayırlarıń qosıqları menen ózińniń qosıqlarıńdı salıstırıw arqalı dúzetiwge de barasań.

Biziń quwanǵanımız, bul toplanǵan qosıqların kórgen shayır balalarımız texnikalıq basqıshtan ótip bolǵan. Yaǵniy, qosıqtıń buwın teńligin, uyqasti, qosıqtıń ABAB, AAAB formaların jetik túsinipti. Demek, olardı oqıtqan muǵallimlerdiń miynetleri de bul jerde kórinip tur.

7-klass qızımız Gúlnisa Jumabaevaniń «Ustazıma» degen úsh kuplet qosıǵı maǵan júdá unadi. Ásirese, onıń sońǵı kupleti.

*Ómir sabaǵın da qosa úyretken
Ustaz bárha tájım etemiz Sizge!
Qarızdarmız miynetińiz aldında,
Maqtanıp júresiz biz benen ele!*

Haqıyqatında da, ustaǵızlar elge belgili bolǵan shákirtleri menen orınlı túrde maqtanadi. Erteńgi kúni Gúlnisa úlken shayır bolıp shıqsa «Gúlnisanı men oqıtıp edim» dep maqtanısh etedi. Bul jas shayırǵa da, onı tárbiyalagaraǵan ustaǵızına da úlken abıray-mártebe.

Dáslepki waqıttı jas qálemkeshler ushın tema tabıw qıyın boladı. Qalay oylasańız da «Ana», «Watan», «Mektep», «Ustaz» – usı temalar qayta-qayta qıyalıńnan

óte beredi.

Bul bizlerdiń de basımızdan ótken.

Soni da atap ótiw kerek, mekteptiń joqarı klass oqıwshılarınan A. Ábdireymov, A. Karimbaeva, G. Biysenbaeva, D. Joldasbaeva siyaqlı talantlı jaslardıń qosıqları hár tárepleme jetilisken. Poeziyanı túsingen, ustazlardan jaqsı sabaq algan.

Bul toplamda ana tilge arnalǵan qosıqlar barshılıq eken. Ana til haqqında Ibrayım Yusupovtın qosıqların derlik bárimiz yadqa bilemiz. Onıń ápiwayı hám tartımlı qatarları bárimizge yad bolıp ketken. Sonnan bolsa kerek, 10-klass oqıwshısı Gúlziyra Biysenbaevanıń «Ardaǵımsań – arımsań», «Ana tiliń» qosıqları Ibrayım ağanıń:

*«Sonsha qatal súrginlerde joǵalmay,
Bul kúnlerge jetkenińe qayılman».*

degen qatarlarının ilhamlanǵanı kórinip tur. Qızımız onı «Súrginlerde joǵalmaǵan» dep paydalanıptı.

Oqıwshılarda bunday kishigirim eliklewler boliwı tábiyyiy.

Biz, dóretiwshilik mektebi oqıwshılarına aldaǵı oqıwlارında úlken tabıslar tilep qalamız. Keleshekte elimizde Ibrayım atamızday ullı shayırlar usı mektep oqıwshıları arasınan shıǵıwına isenimimiz kámil.

Nede bolsa, gúlzarda gúller ashıldı.

Onıń erteńgi kúni kózdi quwandırıp, ádebiyat shámenin jaratıwına úlken isenim menen qaraymız.

MURATBAY NÍZANOV
Qaraqalpaqstan xalıq jazıwshısı.

USTAZÍMA

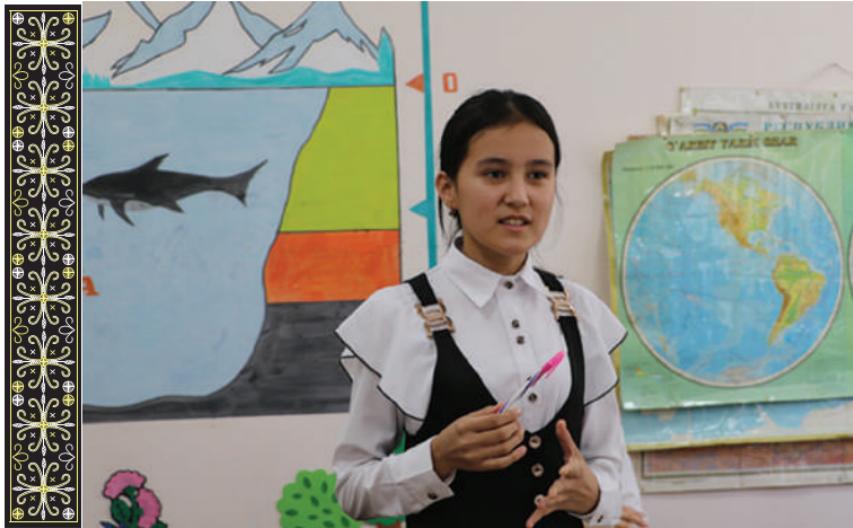
Mektep atlı ullı dárgaydiń,
Altın bosaǵasın atladım.
Meniń ushın hámmesi qızıq,
Erteklerge qalǵanday túsip.

Kúlimlegen usı ustazım,
Meni ózine «siyqırlap» aldı.
Bilimniń zor, tereń sırların,
Jalıqpastan úyretip bardı.

Ómir sabaǵın da qosa úyretken
Ustaz bárha tájim etemiz Sizge!
Qarızdarmız miynetiníz aldında,
Maqtanıp júresiz biz benen ele!

*Jumabaeva Gúlnisa
7-klass oqıwshısı*

ANAJAN

Óziń jemey jedirdiń,
Óziń kiymey kiydirdiń,
Álpeshlediń ósirdiń,
Minnetdarman – anajan.

Násiyatlı sózińiz,
Mehir tolı kózińiz,
Kúlimlegen júzińiz,
Saǵınaman – anajan.

Ketkendeysiz jumısqa,
Qaytpaysızba asığa,
Bawrıńızǵa basıwǵa?!
Úmitlimen – anajan.

Kewilińiz-dárya edi,
Bizge janıń pidá edi,
Ózińdey miyirman endi,
Tabalmayman – anajan.
Ana Watan – deliner.

Ana tilim – deliner,
Ana topıraq – deliner,
Atıń máńgi – izzette,
Ardaqlımsań – anajan!

*Artıqbaeva Aselya
7-klass oqıwshısı*

KEWIL

Kewil – sen náldey ázzi bolmaǵıl,
 Esken samallar da sindıralmasın.
 Sen sonday kúshli hám aybatlı bolǵıl!
 Hátte dúbeley de jiǵa almasın.

Kewil – sen «qasqır»day isengish bolma,
 Orǵa iyterip qashıp qalar «túlki»ler.
 Arıslanday kúshli, aqıllı bolsań,
 Jamanlar aldıńda basların iyer.

Kewil – sen eń aldın ózińe isen,
 Joǵalt ózińdegi qara daǵlardı.
 Sútten appaq, taza bolsa kewiliń,
 Seni jarıq kúnler kútıp aladi.

*Seytmuratova Raxima
 10-klass oqıwshısı*

MEKTEBIM

Sende bilim káni, ilimler gilti,
 Sende ustazlardıń jarqın júzi bar,
 Saǵan asígaman men de hár kúni,
 Bilimler máskanı – óziń mektebim.

Dáslepki qońıraw, dáslepki qádem,
 Kino lentasınday ener túsimе,
 Mehriban ustažlar qushaǵın ashıp,
 Kútip algan kúni ele esimde.

Ustazı ullınıń – ustamı jaqsı,
 Degen gáp haqıyqat ekeni anıq.
 Bilim alıp sende biz kámıl áwlad,
 Bálent párwaz bergen – óziń mektebim.

Saǵan asígaman qayda júrsem de,
 Bálent shoqqılardı iyelesem de,
 Bir tartıw kúshi bar iláhiy sende,
 Saǵan talpındırar bárha mektebim.

*Ótewlieva Rawshanay
 11-klass oqıwshısı*

ÓSEKSHILERGE

Avtobusqa minseń, tanıs dawıslar,
Sózleri esitiler, ósekshilerdiń,
Tramp, Putin bárın aytadı olar,
Ne deydi? «Esi joq házirgilerdiń».

Qay jerge barsańda boladı olar,
Birewdi jamanlap ház etip alar,
Tińlawǵa májbürseń onıń sózlerin,
Ne deydi? «Buzılıp baratır jaslar».

Hárqashan da ósek aytıwǵa tayın,
Olar sóylesedi, otırıp arqayın,
Sózleri tawsılıp qalsa da mágar,
Aytadı birewdiń eshegin, tayın...

BALALÍQ

Keshe ǵana multfilm kórip jatqan,
Búgin bolsa mashqala asar bastan,
Bul sózlerdi yadtan shıgarma haslan:
«Ómirińniń altın dáwiri balalıq».

Jas balalar edik qayǵıdan jiraq,
«Jasırıńbaq» edi biz ushın sınaq,
Qızıqlarǵa bay bolsa da ol biraq
Bizdi taslap ketti-altın balalıq.

Awlaq edik bizler ósekshi sózden,
Baxıtlı adam joq edi-ǵoy bizden,
Jalınıp sorayman, ótinish sizden,
Qaytip kelmeyısız be, altın balalıq?

TÓRTLIKLER

Men aytpayman isen yaki isenbe,
Mehriń menen júregimdi kisenle,
Aytqan sózlerimniń jalǵanı joqdur,
Sen barsań júregimde, qálbimde.

* * *

Ózimdi nahaq deyin, sen haq bolsań,
Qara deyin ózimdi, sen aq bolsań,
Túnlerde uyqısız qıyallar súrip,
Quwanar edim-aw qálbińde bolsam!

* * *

Jalıqtım men bul uyqısız túnlerden,
Júregim dúrsilder seni kóriwden,
Men bolsam tek seni oylayman kúnde,
Sen bolsań kimlerdiń qasında júrseń.

BESLIK

Ómirden nalınıp qıynamaǵıl júrekti,
Birew ushın sen bolasań kerekli,
Birewlerge bir tiyinǵe qádiriń joq,
Birew ushın senseń mińǵa derekli,
Ózińe ózińnen basqa hesh dos joq!

EKI NÁRSE

Eki nárse seniń dushpanıń bolar,
Maqsetke tosqınlıq qıladı olar,
Biri-keleshekти aytıp kópiriw,
Ekinshisi-ótishińe ókiniw.

Eki nárse seniń doslarıń bolar:
Ómirde jasawǵa kúsh-jiger olar,
Biri-búginińe shúkirlik etiw,
Ekinshisi-jetiskenlikke jetiw.

Eki nárse: olar-jaqsı hám jaman,
Ajırata aladı túsimpaz adam,
Jaqsısı-jaqsılardan uzaqlap ketpew,
Jamanı-jaqsılardıń qádirine jetpew.

*Abdireymov Samad
9-klass oqıwshısı
2022-jıl Respublikalıq pánler olimpiadasında
qaraqalpaq tili hám ádebiyatı páninen
2-orın jeńimpazı.*

Ayaziy baǵınan gúldáste

AYVAZOVSKIY SÚWRETINE QARAP...

Tolqınlar, julqımay aytırınlar maǵan
 Bul qara túnek pe ya aqırǵı jol?!
 Eskek ese almayman qollarım talǵan
 Jerge jetker meni, bir tilegim-sol!

Qáne aspandaǵı altın hám dúrler,
 Túnniń qushágına qoydıń ba tańıp?
 Meni aldamaqshi, aldandı kózler,
 Báribir mánzilge jetpewim, anıq!

* * *

Tún. Dawıllar qaǵar áynegim,
 Terekler de áste ses qosar.
 Tisırlaydı, ol ne, bilmedim,
 Qorqınıshlı qıyallar basar.

Geyde denem muzlap ketedi,
 Qaltrayıdyı biraz dawısim.
 Kirpik kózlerime zulim etedi,
 Ses shıǵartpas hasla awızım.

«Uyqlı!» deymen ózime-ózim,
 Bir sóz benen jubanaman ba?
 Tańǵa shekem jeter me tózim,
 Uyqlap qalsam oyanaman ba?

* * *

Negedur qorqatın boldım sóylewden,
Yáki toqtadım ba kókke órlewden?!

Men qoriqtım, kúshli yosh bulágınıń,
Suwın iship bolıp, keyin shóllewden.

Aytıp jetkere almay pikirlerimdi,
Sóylesem, tegisley almay qalaman,
Ketire almay sózge «búkir»ligimdi,
Qıyal jollarında oyǵa talaman.

Bayan etkende tek qosıq arqalı,
Payda bolar sózdiń erkinlik tańı,
Men arqayın jazarman sonda ǵana,
Ibrayım shayırduń qálemi yańlı.

*Karimbaeva Anisa
10-klass oqıwshısı*

23

Ayaziy baǵınan gúldáste

QAYTADÍ-ARAL!

Bir kúnleri Moynaq eline,
Atam menen qıdirıp bardıq.
Mayatnikiń qasına barıp,
Skameykaǵa otırıp aldiq.

Uzaqtaǵı kemelerge tigilip,
Eh, – dedi de, gúrsinip aldi.
Ángimesin baslap jiberdi,
Sózlerine men qulaq saldım.

– Aq kóbikti burqıtıp atqan,
Bul jerlerde teńiz bar edi,
Korabller kárwani bolǵan,
Bir ájayip gúlistan edi.

Anamanda konserva zavod,
Balıqlardan ónim tayarlar.
Gúwildesip neshe paraxod,
Teńiz ortasına izsiz jol tartar.

Atam aytqan bul ángimeler,
Maǵan ertek bolıp túyıldı.
Burın máwij urǵan Araldıń,
Ultanında seksewilzar kórindi.

Mehir bersek, biz, ana tábiyatqa,
Isenemen, qayta toladı Aral!
Atam aytqan ángimeler sonda,
Bir kún kelip ırasqa aylanar.

MEHMONDO'ST EL-MARG'ILON

Mana, yo'lga chiqtim, Nukus tomon,
 Negadir yuragim notinch, shu on,
 Hali vokzalga hamyetib bormasdan,
 Sog'inyapman seni, ey Marg'ilon!

Bilmadim hozirdan shunaqa bo'lsa
 Ertangi kunlarda nima qilaman?
 Sehrgar oltin baliq yonimga kelsa,
 To'rt kun ortga qaytarishin so'rayman.

Marg'ilon, men seni tushimda ko'rsam,
 Bosilarmi yurakdag'i sog'inchim,
 Qaniydi, bir sehrgarni uchratsam,
 So'rardim, Marg'ilonda bo'lib qolishni.

Vaqt uchqur ekan, nima qillardim,
 Mana, etib keldik ona Vatanga,
 Ey, mehmondo'st diyor-Marg'ilon,
 Sog'insam borarman yoninga yana!

*Mawlenova Biybiraba
 10-klass oqiwshisi*

ANA TILIM

Ana tilim-júregimniń aynası,
Misli atqan gózzal tańniń shuǵlaśi,
Bizge jetken babalardıń miyrası,
Ana tilim-sağan tájim etemiz.

Taza sóylep, qádirińe jetemiz,
Sen arqalı dushpandı da jeńemiz,
Jamanlardı dúzetiwshi quralsań,
Ana tilim-sağan tájim etemiz.

Sen bar bolsań-millet jasar baxıtlı,
Óz tilimde, men patshaman taxtlı,
Eger ana tilge atlsa bir «oq»,
Onda meniń júregimdi tırnaydı.

QARAQALPAQ QÍZÍMAN

Bárshe xalıq háwes etip qaraǵan,
Sahrayı, miynetkesh babalarım bar,
Alǵa qaray ullı maqsetler qoyǵan,
Bilimdan xalıq-qaraqalpaq qızıman.

Jırawlar bar – tariyxlardan jırlaǵan,
Ernazar bar – xalıq arıń arlaǵan,
Allayar bar – qarıs jerin qorǵaǵan,
Ardaqlı el – qaraqalpaq qızıman.

Batırlar bar – xalqı ushın janberer,
Belin buwıp, eli ushın ter tóger,
Áwladlarǵa mártilik miyras qaldırǵan,
Qaharman xalıq – qaraqalpaq qızıman.

*Joldasbaeva Dilbar
8-klass oqıwshısı*

ÓMIR – GÓZZAL!

Ómir – gózzal, kóp jollardan óterseń,
Jaqsılıq, jamanlıq, sabır, qanaat...
Ómirdi mazmunlı süreyin deseń,
Miynetkesh bol – tabiladı ráhát.

Bul ómirde baxıtlınıń biri-men,
Altın, gáwhar taslarınıń dúrimen,
Ómir – seni súyip qaldım sonshelli,
Aydın keleshekke qaray júremen.

Dúnyaniń isleri-qızıq, tawsıłmas,
Qıyıñshılıqtan qorqpa, mudam algá bas,
Tek ózińde bolsa kúshli isenim,
Ómir sınaqları hárgız jeńalmas.

Sabırlı bolıwdı úyreter olar,
Ómirim mazmunı – jánnet anam bar,
Jeńermen hárqanday ómir sınavın,
Sebebi, súyener asqar tawım bar.

*Reypnazarova Gózzal
9-klass oqıwshısı
2022-jıl Respublikalıq pánler olimpiadasında
qaraqalpaq tili hám ádebiyatı páninen
1-orın jeńimpazı.*

USTAZLARĞA

Ustaz sózi ullı-dańqı taralǵan,
 Tárbiya hám bilim beriwshi insan,
 Ilim sırin úyretiwge talpingńan,
 Tabısqa jetermen sózlerin uqsam.

Jazıp-sızıp úyreter ol jasimnan,
 Bilimli bol, ádep saqla,-der mudam,
 Tárbiya jolında pidayı bolǵan,
 Ómir boyı minnedarman ustazdan!

ÁDEPLILIK

Qollarımız partada,
 Dıqqatımız taxtada,
 Muǵallimdi tińlaymız,
 Ádepsizlik qılmaymız.

Jası úlkendi siylaymız,
 Kitaptı taza uslaymız,
 Ádeplilik jaqsı góy,
 Bunı este saqlaymız.

*Shamshetdinova Húrliman
 8-klass oqıwshısı*

QISH

Qish fasli kirib kelar,
Pag'a-pag'a yog'ar qor.
Oppoq gilamin to'shar,
Ko'nglimizday beg'ubor.

Yana bitta yangi yil,
Qo'yibdi qadam mana.
Ko'm-ko'k archa bezadik,
Katta bayram, tantana!

NAVRO'Z

Sharq shamoli esib ohista,
Keldi Navro'z, Bahor qoshida.
«Yangi kun»ni kutar qishlog'im,
«Yangilanish» – asli forscha.

Butun borliq barq urib yashnar,
Tirik jonzot uyg'ona boshlar.
Navro'z kelsa, sayroqi qushlar,
Bahor kuyini sayrashar.

Navro'z taomi bu-sumalak,
Solar unga toshlar, yong'oqlar,
Kovlasharlar-aytishar tilak,
Pishirishar ko'k somsa, bo'rak!

XAT

Buvim yashar olisda, Xatni taniy olaman.
Sog'insa xat yozadi, O'qib bilmasamda gar,
Pochtalon amakidan, Chunki bu kichik xatda
Olaman darhol xatni. Buvijonim hidı bor.

KUZ

Ketib yozning issiq havosi,
Eng mazali o'rik, gilosı.
Yetib kelar, hazon havosi,
Fasllarning «oltin» jilosı!

G'arq pishadi behi-yu qovun,
Keng paxtazor, to'la «oq oltin».
Boshoqlardan to'ladi xirmon,
Kuzim sen-la yo'qdir, hech armon!

* * *

Bodiringman, bodiring
Palagim bosmay yuring!
Gar palagim bossangiz,
Hosil bermayman biling!

*Kamalova Zebuzar
8-klass oqiwshisi*

35

Ayaziy baǵınan gúldáste

BALALÍGÍM – ALTÍN DÁWIRIM!

Júrer edim shadı-qorram,
Arziwlarım bolıp aspan,
Gezer edim baǵı-bostan,
Qálbimde joq edi árman.

Doslar menen oynap kúlip,
Kún batqanın bilmes edim,
Hár kún asıgıp doslar tárep,
Sirá úyge kirmes edim.

Kún awǵanda úyge kirsek,
Ash bolǵannan qazan tintsek,
Ashıwlanar edi anam,
Bul balalıq eken bilsek.

*Jaqsimuratova Aygúl
9-klass oqıwshısı*

TILEK

Qádem qoydím mektebine,
Ibrayım atamníń,
Húrmetleymen ol insanníń,
Abırayın-ataǵın.

Ármanlayman men oníń,
Talantın hám qálemin,
Pútkil xalıq ardaqlaǵan,
Jazıq kewil álemin.

Ilham berer shayırdıń,
Jazǵan merwert sózleri,
Ashqmı́m keler men de úlken,
Poeziya esigin.

QARAQALPAQSTAN (muashshaq)

Qara túnde ilham kelgen waǵında,
Aq qaǵazdı tolqınlanıp qaralaryman,
Ráhát góy búlbúl sayrasa baǵıńda,
Arziwlar gúl shámenin aralayman,
Quwanarman juldızlı kókke qarap,

Aspan ornın bosatar bir gez tańǵa,
 Lala góller iyisi ketse tarap,
 Payız baǵısh áyler bul janǵa,
 Aspanǵa qarap jáne taldım oyǵa,
 «Qus joli» soqpaqtay jatar tóselip,
 Sálden sóń juldızlar boladı góyıp,
 «Temir qaziǵı»da qalmayıdı kókte,
 Alıslardan qızǵısh shuǵlasın jayıp,
 Nesip tarqatar tań-tanısdur kópke!

Kadirbaev Aldabergen
7-klass oqıwshısı

ANA

Ana dese-tolqınlalar júrekler,
Sebebi, ol biybahadur, jánnetdur.
Qálbimdegi eń ájayip tilekler,
Sizge xızmet etiw-bizge minnetdur.

Ana desem-kóz aldıma nur keler,
Ol-qálbimdi tońdırmaytin quyashım.
Bizge bárha tuwrı joldı kórseter,
Ómirdegi jarqıraqan juldızım!

*Asamatdinova Gulnisa
10-klass oqıwshısı*

* * *

Suwlar máwjiresip ağar teńizde,
Ketesiz tolqınlar asa keńiske,
Kemeniń maqseti-dúnyanı geziw,
Kózlerimnen jiraqlaydı jáne de.

Meni ózligimnen ayırıp birden,
Saǵınıw sezimin maǵan júkleydi.
Ózim ózligimnen alıslap kem-kem,
Ketip baratırman. Heshkim bilmeydi.

Jaǵada ózińdi kútermen endi,
Aqsham juldízların jayǵanǵa shekem.
Kewlimniń teńizi hawazǵa keldi:
«Muhabbat kemesi kelmeydi!» – degen...

WATANÍM

Bul jarıq dúnyada,
Bostanım óziń.
Gúldey suliw dóngen,
Dástanım óziń.
Baxtímsań-baylıǵım,
Jalǵız tilegim.
Sen dep soǵar Watan –
meniń júregim,
Tánimde janımsań,
Tamırda qanım,
Júrekte tolqıydı,
Bir seniń atıń,
Watanım-barımsań,
Júrekte janım,
Keleshek kamalım,
óziń-Watanım!

UMTÍLÍW

Adamníń kelege keliwi qıyın,
Bala waqta túsinbeyseń heshbirin,
Jaqsı yaki jaman doslardıń birin,
Saylaw joli tek ózińe berilgen.

Jaqsı insan bolıw-hárbir adamníń
Júreginde túyegen arzıwı bálkim.
Jaqsılıqqı umtlı ómirde bárha,
Óz soqpaǵın ózi tańlaydı hárkim.

*Sársenbaeva Ramiza
10-klass oqıwshısı*

KEWIL MUZLASA

Lavalar eritpes kewil muzlasa,
Qıynaydı azabı jarań qozǵalsa,
Ómirden heshqashan kewliń tolmasa,
Adam dep bilmesseń ózińdi hasla.

Dártié sherigiń kózjasıń bolar,
Tińlaydı, kim seniń janıńdı alar,
Sonshama qıynalıp júrgeniń bolar,
Janıńdı jabbarǵa bermeseń bunsha.

Ómir salǵan soqpaqlardı baspasań,
Asqar-asqar tawlardan sen aspasań,
Kúlip-oynap baxittan hesh taspasań,
Ózińdi insan dep bilmesseń hasla!

BIZ JASLAR

Jaratılıp imkaniyatlar jaslarǵa,
Keleshekke niq qádemdi taslawǵa,
Jurtbasshimız isenimin aqlawda,
Izleniwden toqtamaymız – biz jaslar!

Kóteremiz bayraǵıńdı kóklerge,
Ata jurtım atıń jańlar ellerde,
Elbasshimız qanat bolıp bizlerge,
Izleniwden toqtamaymız – biz jaslar.

Ádebiyat, sport basqa tarawlar,
Qızıǵadı ana watan jasları,
Berilmekte kóp imkaniyatlar,
Dúnyaǵa tanıtılwda Ózbekstandı!

USTAZ

Atańday ullıdur, ol insan – Ustaz,
Bilim bağlarıniń baǵmanı – Ustaz,
Aydın keleshekti quriwshı – Ustaz,
Keleshek zamanniń dáwranı – Ustaz.

Bilimnen saraylar qurıp pitkergen,
Bar bilimin shákirtine jetkergen,
Bizden tárbiyasın ayamay kelgen,
Jaqsı sóz zergeri ózińseń – Ustaz.

Jıllar óteberer – Ustaz ózgermes,
Sizdi táriyiplewge mudam sóz jetpes,
Oqıwshılar menen bolasız tilles,
Baxıt tańlarıniń quyashi – Ustaz!

*Qıdirbaeva Gúldana
9-klass oqıwshısı*

ANAJANÍM

Jaslıǵımnan tanıs maǵan háyyiwińiz,
Besik terbep sharshamaǵan qollarıńiz.
Erte ele aq sútińdi aqladım dew,
Anajanım-bul ómirde barlıǵımsız!

Janımızǵa azıq bolar miyrimińiz,
Qáne endi jeńilletsem awırıńiz,
Minnetdarman bergen tárbiyańızǵa,
Anajanım-siz bizlerdiń ardaǵımız!

Sál adassam aldińizǵa keler edim,
Jollarıma jaqtı bolar keňesleriń,
Bardur alǵa qoyǵan jaqsı maqsetlerim,
Orınlalar óziń menen, anajanım!

Tilegi bir, júregi bir analardıń,
Perzentimen kewili aq danalardıń,
Ómirdegi quwanışım-súyenishim,
Baxtımızǵa aman bolıń, anajanım!

*Baynazarova Aysuliw
8-klass oqıwshısı*

ILHAM PERISINE

Qosıq jaza almay, mine, men búgin,
Búldiremen aq qaǵazdı, jirtaman,
Átteń, kelmey tur-aw, ilhamım meniń,
Yarım túnde qálem shaynap otırman.

Qaylarda júripseń ilhamım-yoshım,
Gezip kettiń qay dalanı, baǵlardı,
Júrmey tur-aw, sensiz mına qálemim,
Erinbey izleyin tawdı, taslardı.

Meyli aqsham yaki meyli tal túste,
Kel de, maǵan qálem uslat, ayama.
Men shayıra emespen-aw ataqlı,
Arasında sırlasayıq sonda da.

Ilham kelse ǵana shayır kewline,
Sóz marjanın dizip qaǵaz búldirer,
Tuwıla qoyadı-aw shireli qosıqlar,
Insanlardı jılatıp ya kúldirer.

Áne, keldi meniń yosh berer perim,
Ilhamlanıp qosıq jaza baslayın.
Qálemim-aw, ısila ber tap solay!
Kewilde barımdı tógip taslayın!

Mirzabaeva Aynur
10-klass oqıwshısı

* * *

Aqsham juldızlarga qarap otırıp,
Úzliksiz oy-qıyallar súremen,
Onnan qúdiretli ilhám-yosh alıp,
Jaqsı nárselerdi niyet etemen:

Biygárez Watanniń úmitin aqlap,
Qáleymen dúnyaǵa tanitsam eldi,
Shayırlıqqa barar joldı jaǵalap,
Aq qaǵazdı qaralayman túnleri.

Tuwılǵan jer topıraqın qásterlep,
Qorǵay bilsem ótkir qálemim menen,
El-xalqıma hadal xızmetler etip,
Jurtımdı shadlıqqa bólesem deyмен!

Úmitlerin aqlap ata-anamniń,
Áziz ustazlardıń izinen barsam,
Niyetim sol-jarıq etip júzlerin,
Zulfiyaday ullı shayıra bolsam!

ARDAĞÍMSAŃ-ARÍMSAŃ

«Ana tilim-ózge tilden ayırmam»,
Saǵan arnap qosıq jazsam oyımnan,
Keshir, meni aytqan bazı gápimde,

Ózge tildi qosıp qoysam ǵayıptan!
 Ana tilim-ardaǵımsań, arımsań,
 Tamırımda aǵıp turǵan qanımsań,
 Berdaq babam shertken dártli duwtarım,
 Ajiniyazdıń xosh hawazlı sazısań.

MEHR AYLA, BAHOR!

O'riklarni yana gullatgan bahor,
 Olamni gullarga burkagan bahor,
 Butkul yerni quchgan quyosh-nuring la,
 Men so'ligan gulga ham nur sochgin bir bor.
 Sendan boshqa aslimga qaytarmas hechkim,
 Darig' tutma nuring! Mehr ayla bahor!

* * *

Barcha dardlarimni she'rimga bitib,
 Yursam sokin musiqani eshitib,
 Qolsam o'zim yolg'iz yomg'ir ostida,
 Qoshiq aytar edim yurakdan joshib.

Bahor yangilanish-poklanish fasli,
 Lekin yangilama dardlarimni-sen,
 Yangila, tuzatgin yarador qalbni,
 Bo'lsinki, odamlar yurak bag'ri keng.

Fasllar o'tadi, takror va takror,
Vaqt o'tib, kun kelib, ketadi bahor
Yoz kelar, kuz kelar, u qaytar yana,
Lekin qahraton qish kelmasin zinhor!

ANA TILIM

Babalardıń mártiliginen,
«Súrginlerde joǵalmadıń».
Qansha tildi kórsemdağı,
Sennen zor til tabalmadim.

Taza saqlap, qorǵap seni,
Qansha ullan janın tikken.
Anasına teńep seni,
Qansha shayır jirlap ótken.

Ananiń aq súti menen,
Qarıstiń sen qanımızǵa.
Sen arqalı túni menen,
«Háyyiw» sińdi sanamızǵa.

Úyrenip biz tariyxıńdı,
Ashpaqtamız ilim sırin,
Ullı mektep dárgayında,
Sen arqalı aldiq bilim.

*Biysenbaeva Gúlziyra
10-klass oqıwshısı*

Ayaziy baǵınan gúldáste

QARLÍĞASH

Há, qarlıǵash, qarlıǵash,
Quslardıń eń suliwı-sen!
Jek kóreseń jawındı,
Pana izlep júreseń.

Aylanshiqlap úydiń qasın,
Alıs ketpey ushasań,
Ushıp júrip shirkeylerdi,
Birim-birim qurtasań.

Miyirman qus-hey qarlıǵash,
Úylerge uya salasań,
Uyam bekkem bolsın dep,
Ílaylardan qurasań.

Qısta ketip jıllı jaqqa
Jáne qaytip kelerseń,
Men hayranman, adaspay,
Joldı qalay bilerseń.

Demek sende bar mehir,
Insanlarday bawirman,
Taslap ketpes tuwǵan jerin,
Saǵan qayıl qalaman!

*Jumabaev Berdiniyaz
7-klass oqıwshısı*

IBRAYÍM ATAMÍZDAY

Men qosıqlar jazaman,
Jaslıgımnan etip árman,
El-xalqıma tanılsam,
Ibrayım atamızday.

Kitapxanalarǵa barıp,
Kóp oqıp, bilim alıp,
Qálem menen dos bolıp,
Ibrayım atamızday.

Dúr tawıp poeziyadan,
Marjan dizip poemadan,
Mańızınan nur shashılǵan,
Ibrayım atamızday.

Húrmet tawıp, el kórip,
Kóp kitaplar dóretip,
Júrsem ardaqlı bolıp,
Ibrayım atamızday.

Niyet etip jasayman,
Atam jolin quwaman,
«Qaraqalpaqtıń zor shayırı»
Degen ataq alaman.

*Ablakimova Diana
8-klass oqiwshısı*

TÁBIYATTÍ ASÍRAYÍQ!

Keliń, áziyz doslarım,
Tábiyattí asırayıq,
Heshkimge azarı joq,
Haywanlardı atpayıq!

Atızlargá bárhamma
Túrli náller egeyik!
Jaqsıdan baǵ qaldırıp,
Nálshelerdi tigeyik!

Qus hám janıwarlarga,
Mehir menen qarayıq,
Átiraptı hár túrli,
Pataslıqtan saqlayıq!

*Baxieva Nawbáhár
11-klass oqıwshısı*

KEL, JAÑA JÍL!

Kel, jańa jıl-jańa jıl,
Kúlip qarsı alayıq,
Shırshalardı bezeteyik,
Quwanıshqa tolayıq.

Kelgen usı taza jılda,
Baxıt, áwmet kóp bolǵay,
Balalar da quwanıssın,
Appaq qarlar kóp jawǵay.

Átirapında shirshaniń,
Aylanayıq, oynayıq,
Qarbabadan sawǵa alıp,
Shadlanısıp qaytayıq.

BERDAQ BABAMA

Shayır ediń xalıq kewlinde qalǵan,
Sen «sahra búlbúli» shólde sayraqan,
Qosıqlarıń pútkil elge taraǵan,
Óziń árman etken zamanlar keldi.

Qosıqlarıń eljireter kewildi,
Shákirtleriń basıp kiyatır izińdi,
Kóriwdi ańsaymız jıllı júzińdi,
Shayır-árman etken zamaniń keldi.
Qarańǵı qaplaǵan qayǵı zaman joq,
Xalıqtı qorlawshı jawız baylar joq,
Bayaǵı siz jazǵan jónsız salıq joq,
Shayır-árman etken zamaniń keldi.

Elimde Amangeldi batırlar bar,
Aydos, Ernazarlar ruwxı shad bolar,
Xalqım júreginde mángige saqlar,
Shayır-árman etken zamaniń keldi.

*Júsipova Aziza
7-klass oqıwshısı*

NAWRÍZ BAYRAMDA

Nawrız kelip, átirap gúlge toladı,
Qazanlarǵa milliy taǵam toladı,
At shabisip, jeńip bayraq aladı,
Báhár áyyamında – Nawrız bayramda.

Qoraz urıstırar, dúgiser qoshqar,
Palwanlar gúreser, arqan tartısar,
Qız-jigitler birge átkónshek ushar,
Báhár áyyamında – Nawrız bayramda.

Qazan basında tur úlken ájeler,
Kishkene balalar tas terip keler,
Súmelekke salıp, tilekler tiler,
Báhár áyyamında – Nawrız bayramda.

SHIYE

Pisse qızıl monshaq deyseń,
Kóp miyweden burın jeyseń,
Shirigi joq-bul ne deyseń,
Bul álbette qıshqıl shiye.

Jeseń eger túrshigeseń,
Sál-pál ashshı eken deyseń,
Qanım kóplew bolsın deseń,
Sen, álbette shiye jeyseń.

*Reypnazarova Biybijamal
11-klass oqıwshısı*

QÁLEM MENEN ÓSHIRGISH (Timsal)

Tımsal aytsam men sizge:
Qálem ushı ótkirlenip,
Sóz basladı óshirgishke,
Sóyler dawısın bárent qılıp,
Kerildi óshirgishke qarap:
– «Mennen de zor zat joq biraq,
Kóp adamlar mensiz-olaq!,
Men bir jazǵısh qálemmen dá!,
Tiymesin maǵan kóziń-jora!»,

Óshirgish der: «Qálem dostím,
 Isenbeymen, aytqan sóziń,
 Ushıń bolsa ótkir, uzın,
 Mina dápter tawsılǵansha,
 Shıraylanıp bir shıjbayla!»
 Sonda qálem oǵan qarap,
 Ashıwlanıp bılay dedi:
 «Keregiń joq dım heshkimge,
 Kesent eteseń hámmege,
 Sen bolmaǵanıńda eger,
 İnsanlar qáte islewden,
 Qorqıp durıs sızar edi,
 Sen bolmasań heshkim qáte,
 Jazıw jazıp júrmes edi,
 Isenedi saǵan hámme!
 – Dedi de ol ashıw menen,
 Hámme jerge siza ketti,
 Tawsılıp qaldı ushı da,
 Óshirgish te izinen jetti...

*Sársenbaeva Gúlshad
 8-klass oqıwshısı*

KITAPTAN JAQSÍ DOS BOLMAS

Kitaptan jaqsı dos bolmas,
Kitaptı oqıǵan bos bolmas,
Kitap oqıǵan-heshqashan,
Aqshaǵa da ósh bolmas.

Kitap bizge bilim berer,
Kitap bizdi tárbiyalar,
Kitap penen dos bolǵanlar,
Heshqashan da qor bolmas.

Keleshekke salıp yol,
Tuwrılıqqa jeteler ol,
Kitap oql-alım bol,
Oqıǵanlar hesh kem bolmas.

Jaqsılıqqa shaqıradı,
Jaman joldan qaytaradı,
Oqıwshiǵa kitabınan,
En jaqsı dos tabılmas!

*Ajimuratov Nurlibek
7-klass oqıwshısı*

ARALÍM

Báhár kelip, sáwir samalı esip,
Búlbúller sayrasıp, gózzal baǵlarda,
Sonda yadqa keler Aralím meniń,
Teńiz jáne jaǵasına qaytar ma...

Bekire, sazani, aq balıq qáne,
Dúnya bilgen balıq zavodım qayda,
Tilenemen kúni-túni Aralím,
Qánekey buringı qálpine qaytsa.

Kemeler de jatır «qoyımslılıqta»,
Teńizim «jlidaydı» qurǵaqshılıqtan,
«Qutqar suwsızlıqtan bul Aralımdı!» –
Jalbarıp sorayman Ana tábiyattan!

*Mirzambetova Gulruk
8-klass oqıwshısı*

JULDÍZLAR

Mine, búgin boldı aqsham,
Juldızlarga toldı aspan,
Jarqırayıdı kóz aldımda,
Olar maǵan berer ilham.

Qolım jetpes-alıstasız,
Tańda qayda asıǵasız,
Ketpey turiń, hey gózzallar,
Maǵan qosıq jazdırısız!

BIRINSHI USTAZÍMA

Kewilden jay aldı-birinshi ustaz,
Yadımda sol balalıq shaq, 1-klass
Qálem uslap, jazıp-sızıp úyretken,
Mashaqatlı miynetiniz umıtılmas.

Men bas iyip, sizge tájim etermen,
Jalıqpay bilimniń sırin úyrettiń,
Umitpay atındı atap júrermen,
Siz arqalı kóp tabısqa eristim.

*Muratbaeva Aysuliw
7-klass oqıwshısı*

BAXÍTLÍMAN, WATAN!

Baxıtlıman, Ózbekstan elim bar,
 Qaraqalpaq keń dalalı jerim bar.
 Bir jaǵım suw, bir jaǵım shól, keń dala,
 Juwsan, boyan, seksewildey shóbim bar.

Tariyxı bay, ájayıp bes qalam bar,
 Maral, kiyik, sayǵaq qashqan dalam bar.
 «Ellerim bardı» dep elin jirlaǵan,
 Ájiniyazday meniń ullı babam bar.

Watan – bul...

Watan der inǵálap tuwilǵan jerdi,
 Biyǵubar baxıtlı bala gezińdi,
 Watan der anadan tuwila salıp,
 Júrekti qaq jarǵan mehirli sezimdi.

Watan – bul tis jarıp, sóley baslawiń,
 Enbeklewiń, ǵaz-ǵaz qádem taslawiń.
 Sońinan bala bop, joldı shańǵítip,
 Balalıq baxittan kewil xoshlawiń.

Watan – bul qádirdan anańdur seniń,
 Watan – bul ádiwli ákeńdur seniń.
 İnsanlar kewline jol tartıp bergen,
 Watan – bul muqaddes ilahiy sezim!

*Alimjanova Aynurа
 10-klass oqıwshısı*

ANA JURTÍM

Qaraqalpaq Ámiw boyın jaylaǵan,
Qızları periyzat júzi jaynaǵan,
Alpamıstay ulları bar bul eldiń,
Tumaristey analardan tuwilǵan.

Qumay qusı qonıp turǵoy basında,
Ádebi bar úlkeni hám jasında,
Allayardiń iske astı ármanları,
Tuwilǵan jeri shayır Ibrayımniń da.

Bul eldi maqtasań sózler jetpeydi,
Turistler de hayran bolmay ketpeydi,
Sennen basqa Ana jurtım joq meniń
Alıs ketsem saǵınarman tek seni.

ANAMA

Heshkim sizdey miyrimdi bere almas,
Háyyiw aytar túnleri-uyqlay almas,
Perzent tárbiyalap heshbir sharshamas,
Biybaha baylıǵım-ózińseń anam!

Álpeshlediń, tárbiyalap ósirdiń,
Sabaqların úyrettiń bul ómirdiń,
Óziń ishpey-jemey bizge jedirdiń,
Máńgi minnetdarman ózińnen, anam!

Keńesbaeva Aida
7-klass oqıwshısı

KITAP

Kúlim qaǵıp aspanda,
Quyash nurların shashar,
Jáne bir quyash bar jerde,
Ol-kitapdur balalar!

Onda bilim nuri bar,
Oqıǵanlar-ozadı,
Kitap penen dos bolın!
Oqımaǵan tozadı.

Kitap oqıp balalar,
Sawatların ashadı.
Iyelep ilimniń kánin,
Biyik tawdan asadı.

*Orazbaeva Ulbosın
7-klass oqıwshısı*

ATALAR ALĞÍSÍ

Altındur olardıń bergen duwası,
Mudam payda berer jolima meniń.
Atalardıń sózi – aqıldır kózi,
Biykargá aytpaǵan bul xalqım meniń.

Olardıń hár sózi aqlı-násiyat,
Mudam tuwrı jolǵa baslaydı bizdi,
Júrgen jollarınan biz alıp ibrat,
Dańq-húrmetke bólep jasaymız sizdi.

Atalar algısı – altın, nesiybe,
Olardı húrmetlew – biz ushın qarız,
Hárdayım aqlın saqlap júr este,
Isenimin aqlaw biz ushın parız.

*Panabaeva Shaxsánem
7-klass oqıwshısı*

SHAYÍRA ZULFIYA APAMA

Eger birew bolsa opadar hayal,
Erine, watangá sadıq dúnyada,
Onda siz tánhásız, kelmesin málel,
Eger ekew bolsa – óziń ziyada.

Sağınışh, ármanlarıń azap bergende,
Qosıq bolıp jawdı qaǵaz betine,
Qarashıqtan jas móldirep kelgende,
Siyaga qarısıp ketti-aw shetinen.

Qosıq dúnyasına háykel qoydınız.
Elińe, erińe opadar degen,
Hayal aspanında quyash boldınız,
Nurińızdan poeziya dóregen.

SAĞÍNÍP JASAYÍQ

Sizler menen kóp jıl partalas bolıp,
Bilmegendi sorap kewlimiz tolıp,
Birge ármanlastıq keleshek jolın,
Saǵınıp jasayıq bir-birimizdi.

Bazda turar edik juldızdı ańsap,
Arzıw ayıp emes kóklerge baqsaq,
Dúnyaǵa jaqsılıq shıraǵın jaqsaq,

Qollap-quwatlayıq bir-birimizdi.
Ketsekdaǵı monshaqtayın shashılıp,
Aq paxtaday bopturayıq ashılıp,
Menmenlikten bara bersek tasınıp,
Joldan qaytarayıq bir-birimizdi,

Turmıstiń kóp biz júrmegen soqpaǵı,
Kimlergedur tiyer onıń toqpaǵı,
Bult qaplasa bolar onıń shaqmaǵı,
Xabardar eteyik bir-birimizdi.

Degen gáp bar «diyanatlı hár kisi-
ómirdegi diywaldıń bir gerbishi»
Qoldan kelse azaytayıq táshwishin,
Gúl menen kúteyik hár kúnimizdi.
Saǵınip jasayıq bir-birimizdi!

HÚJDAN

«Dos kóp bolar» desedi,	Qaltańda pulıń qalmasa,
Pulǵa tolsa shıjlaniń	Tek te qalar bir janıń,
Kewiliń de ósedı,	Sózińe qulaq salmas-aw,
Sayızlap barar hújdaniń.	Doslarıń satıp hújdanın.

Doslardıń eń keregi,
Sennen ketpey dos bolar,
Sadıq qalar birewi,
Tiregiń tek sol bolar.

JAQSÍLARDAN ÚLGI ALÍP JASAYÍQ!

Ómir degen beriledi bir ret,
Aldıǵa bir maqset qoyıp jasayıq,
Sonda bolar turmısımız mazmunlı,
Jaman illetlerden arı qashayıq.

Jaman ádetlerden júreyik arı,
Erinsheklik er jigitke jaraspas,
Turmısta qıynalıp qalǵan waqları,
Geyde jaqınıń da saǵan qaraspas...

Bul ómirde kópler júrer «niqap»ta,
Bildirmesten shayan kibi shaǵadı,
Hátte ayıbin da moynına almay,
«Jaman attı» ekinshige taǵadı.

Baylıqtıń izinen quwıp júrgenler,
Jasawdıń qızıǵı sonda dep oylar,
Haqıyqıy baylıq bul-insap, qanaat,
Ekenligin átteń kesh ańlar olar.

Ómir degen sonday qızıq, tamasha,
Jaqsılar kóp, qolında joq aqshası,
Biz olardan úlgi alıp jasayıq,
Baylıqsız-aq jaqsı jasar qanshas!

*Reypnazarova Muqaddes
11-klass oqıwshısı*

* * *

Mindim búgin Pegas atına,
Sayaxat eteyin Parnas tawına,
Ol jerde bir kórkem sarayda,
Jasar eken Ibrayım atam.

Sálemléstim-qol sozíp saǵına,
Júzlerinen nur jawar edi,
Kózlerime isenbey sonda,
Qarayberdim shayırǵa jáne.

Sonda áste kúlimsirep ol,
Ayttı bir zor násiyat maǵan,
«Eger de yosh kelse saǵan tosinnan.
Ozıp ket mennen de! Jaz! Toqtama!».

Tolqınlardım, shayır aytqanday,
Ilham perim keldi qasıma,
Ekewimiz otırıp Pegas atına,
Kete berdik, uship, yosh bulağına.

*Qoylibaeva Aziza
11-klass oqıwshısı*

EŃ JAQSÍ ÁDET (Gúrrín)

Bir kúni úyge Zinaxan kishem genjetay qızı Aqsungúl menen qídırıp keldi. Aqsungúl kishkene bolǵanı menen qızığıwshań, hár jerdi bir túrtip, óz qoli menen uslap kórmegenshe kewli kenshimeytugin qız.

Bir gezde anam kelip, Zinaxan kishem menen Biybinaz apanı kóriwge baratuǵınlıǵın, Aqsungúldi bizlerge taslap ketpekshiligin aytı.

«Sizler sińlińizge jaqsılap qarań, bizler dárriw kelemiz, úylerdi jiynap, azada bolıp otırıńlar!» – dedi anam.

Olar ketti, úyde sińlim Nigar, Aqsungúl úshewimiz qaldıq.

Aqsungúl bizlerdi aldın kórmegenlikten be jatırqap jılap basladı.

– Bul nesi, endi onı qalay jubatamız, – dep oylandım. Aljastırıp, alma, pecheniye berip kórip atırmış-jubanbaydı.

Birden yadıma tústi, bizler kishkeneligidimizde oynaǵan jumsaq oyinshiqlar kóp edi góy, sonnan birewin ákelip qolina uslatqan edim, ol dárrhal jilaǵanın toqtatıp, oyinshıqqá alan boldı. Bizler de onıń jubanǵanına quwanıp, úylerdi jiynay kettik.

Nigar shay ishetüǵın bólmeni, men úy átirapların sıpirıp, jiynap bolıp, kranǵa suwǵa da barıp qayttım. Aradan bir saatlar ótti shaması, kishem qońıraw etip, Aqsungúldi soradı.

– Al, qızlarjan, qalaysızlar, Aqsungúl qayda? Eplep atırsız ba, oynap júr me? Jılap atırgan joq pa, qasınızdan jazdırmań! – dedi. Men ne derimdi bilmey albirap qaldım.

– Awa oynap júripti, qasında – dedim dawısim dirildep.

– He yaqshi, oynap júrgen bolsa jaqsı eken, qasında júrsin, ketip qalmasın, ózi sál jatırqaydı, – dedi.

Durıs, anası góy, qızı basqa jerde qalǵan soń soraydı-dá.

Men telefonı óshirdim de, sińlimdi tez shaqırdım, ol tórgi bólmeni jiynap atır eken, juwırıp keldi.

– Nigar, Aqsungúl qayda, kór, neǵıp atır, tím-tırıs bolıp qaldı-ǵo, úylerdi jiynaymız dep onı umitippızaw. Bar, dalaǵa alıp shıq qasımda bir maydan júrsin!

Ol úyge kirip ketti hám kóp waqıtqa shekem shıqqadı. Hayran bolıp, men de izinen kirdim. Sol waqitta sińlim maǵan-ájapa, Áshontay úyde joqqa, – dedi.

– Haw, baǵana úlken jayda oynap otır edi-ǵo, qayda ketti! Izle!

Dalaǵa shıǵıp úydiń aldin, qaptalın, hátte mal qora, tawıq ketektiń ishlerin de kórdik, lekin bul átirapta ol joq.

Qoriqqanım sonshelli, salma barma, shóp-shardıń arası barma, qaray berdim. Tappay «úskinim quylıp» úyge keldim.

Endi ne qılamız – dep, bir-birimizge qaradıq hám izlewdi dawam ettirdik.

Men bunda ózimdi ayıplap, endi anasına ne dep juwap beremen dep-ishimnen qandayda bir qattı qısılıp, jılap ta aldım. Sebebi Aqsungúldı kishem maǵan qattı isenip taslap ketken edi-dá.

Bir waqtları Nigar maǵan sen úyge bar, men qońsılardan sorastırayıń, bálkim ol úyde shıǵar, onıń dalaǵa shıqqanın kórmédim. Shıqqanda kózim túser edi, yaki men ańlamay qaldım ba eken, – dedi albiraqlap.

Men dárhál úyge kirip, úydiń hárbir mýyeshin, perdeniń artın kórdim. Qonaq jayda úlken stol bar edi, tap sonıń da astın bir kóreyinshi dep únılıp qarasam aysiwdı qushaqlap biziń «qaharmanımız» ház etip uyqlılap jatır, bunı kórip «kózim jarq

ete qaldı» – ózimdi bastım.

Juwırıp, dárhál Nigardı shaqırıp, súyinshi soradım, ol birese quwanıp, birese ashıwlanıp, – «haw buǵan uyqlawǵa basqa jer tawılmadı ma eken, sonsha divan tur, «júregimizdi jardıǵo»» – dep sóylenip júr.

– Ashıwlanba, aqırı ol ele kishkentay-ǵo, kewli nenı buyırsa sonı qıladı, – dedim arqasın siypap, tabılǵanın aytsa!

Ekekemiz stoldı áste kóterip bir shetke shıǵardıq.

Aqsungúl anası kelemen degenshe ayıwdı qushaqlap sol jerde uyqlay berdi.

Bul waqıyanı anamlar kelgennen keyin «usaǵın túśirmey» aytıp bersem, olar duw-duw kúlisti.

Sonda kishem, – haw men sizlerge tap sonı aytıwdı umıtippán, al stoldıń astındı jatıp uyqlaw-onıń eń jaqsı kórgen ádeti edi-ǵo, – dedi kúlip.

Nigar ekekemiz bir-birimizge qarasıp qala berdik, menińshe ekekemiz de ishimizden bir góptı ayttıqaw, «sol ádetin basta aytsa boladı góy!»...

*Sipatdinova Qumar
11-klass oqıwshısı*

MAZMUNÍ

Ógumshalar gúl ashti.....	6
Ustazima.....	9
Anajan.....	11
Kewil.....	13
Mektebim	15
Ósekshilerge	17
Balalıq	17
Tórtlilikler.....	18
Beslik.....	19
Eki nárse.....	19
Ayvazovskiy súwretine qarap...	21
Qaytadı-Aral!	24
Mehmondo'st el-Marg'ilon	25
Ana tilim	27
Qaraqalpaq qızıman	27
Ómir – gózzal!.....	29
Ustazlarǵa	31
Ádeplilik	31
Qish	33
Navro'z.....	33
Xat.....	34
Kuz	34
Balalıǵım – altın dáwirim!.....	36
Tilek	38
Qaraqalpaqstan (muashshaq).....	38
Ana.....	40
Suwlar máwjiresip ağar teńizde	41
Watanım	42
Umtılıw	44
Kewil muzlasa	45
Biz jaslar	45

Ustaz	47
Anajanım	47
Ilham perisine	51
Aqsham juldızlarǵa qarap otırıp	52
Ardaǵımsań-arımsań	52
Mehr ayla, bahor!	53
Ana tilim	54
Qarlıǵash	56
Ibrayım atamızday	58
Tábiyatti asırayıq!	60
Kel, jańa jıl!	62
Berdaq babama	63
Nawrız bayramda	65
Shiye	65
Qálem menen óshirgish (timsal)	66
Kitaptan jaqsı dos bolmas	69
Aralım	71
Juldızlar	73
Birinshi ustazima	73
Baxıtlıman, Watan!	75
Ana jurtım	77
Anama	77
Kitap	79
Atalar algısı	81
Shayıra Zulfiya apama	82
Sağınip jasayıq	82
Hújdan	84
Jaqsılardan úlgi alıp jasayıq!	86
Mindim bugin Pegas atına	88
En jaqsı ádet (Gúrrín)	89

AYAZTY BAĞNAŞ GÜLDÄSTE

NÓKIS – 2022
«BILIM» BASPASÍ

Redaktori S. Aytmuratova
Kórk. redaktori Q. Atabaev
Operatorı A. Begdullaeva

Licenziya: AI 108, berilgen waqtı 2008-jıl 15-iyul.

Basiwǵa ruqsat etilgen waqt 13.12.2022-jıl. Formatı 70x100/32
«Palatino Linotype» garniturası. Ofset baspa qágazı. Ofset baspa
usılında basıldı. Kólemi 6,0 b.t. 5,04 shártlı b.t. 6,5 esap b.t. Nusqası 125
dana. Bahasi shártnama boyinsha. Buyırtpa 19.

Qaraqlpaqstan Respublikası Málimele hám ǵalaba
kommunikaciyalar basqarması. «Bilim» baspası, 230103.

Nókis qalası, Islam Karimov gúzarı, 111-jay.

Elektron mánzil: bilim.baspas@bk.ru

«Bilim» baspasında basıp shıǵarıldı.

I. Yusupov atındaǵı dóretiwshilik mektebiniń mánzili:

Nókis qalası,
Allayar Dosnazarov, n/j

www.iyusupovmektebi.uz

+61 223 20 04

@i.yusupov_mektebi

@i_yusupov_mektebi

@i_yusupov_mektebi

